

06. İlkokul Öğretim Kademesinde Yazılı Sınavların Kaldırılmasına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri¹

Hasan BAKIRCI²

Nebahat ŞABAP³

Caner ÖZDEMİR⁴

APA: Bakırcı, H. & Şabap, N. & Özdemir, C. (2024). İlkokul Öğretim Kademesinde Yazılı Sınavların Kaldırılmasına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö15), 100-113. DOI: <https://zenodo.org/record/13822966>

Öz

Bu çalışmanın amacı, ilkökul öğretim kademesinde yazılı sınavların kaldırılmasına yönelik sınıf öğretmenlerin görüşlerini belirlemektir. Çalışma, araştırılmak istenen konu ile ilgili sınıf öğretmenlerinin tecrübelerinden detaylı bir şekilde yararlanmayı amaçladığı için nitel araştırma desenlerinden olgubilim ile yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcıları, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Türkiye'deki bir doğu ilinde bulunan aynı ilkökulda görev yapan 10 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Katılımcıların tamamı devlet okullarında görev yapmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme göre belirlenmiştir. Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen beş açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Toplanan verilerin analizinde nitel analiz çeşitlerinden içerik analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, sınavın kaldırılmasında öğrencilerin stresli bir ortamdan uzaklaşacağı, sınav kaygısından kurtulacağı, kalıcı öğrenmenin sağlanacağı belirtilmiştir. Bunun akabinde sınavın kaldırılmasında olumsuz yönlere bakıldığı zaman en dikkat çekici olarak objektif değerlendirme olduğu görülmektedir. Sınavın kaldırılmasının ardından süreç odaklı değerlendirme yöntemlerinden portfolyonun uygulanması sağlanacaktır. Öğretmenlerin, geleneksel yönetime alışık olmalarından dolayı yeni planlanan projeye hazır olmadıkları görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Etik İzni: Çalışmada etik kurul izni gerektiren herhangi bir araştırma yapılmamıştır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – İthenticate / İntihal, Oran: %25

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 18.07.2024-**Kabul Tarihi:** 20.09.2024-**Yayın Tarihi:** 21.09.2024; DOI: <https://zenodo.org/record/13822966>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Anabilim Dalı / Assoc. Prof. Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education, Department of Elementary Education, Department of Primary Teacher Education (Van, Türkiye), hasanbakirci@yyu.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7142-5271>, ROR ID: <https://ror.org/041jy2p61>, ISNI: 0000 0001 2164 6335, Crossref Funder ID: 501100010760

³ Öğretmen, MEB / Teacher, MNE (Van, Türkiye), nebahatsabapo8@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-4133-3936>, ROR ID: <https://ror.org/0o9ga9g46>, ISNI: 0000 0001 2179 4856, Crossref Funder ID: 5011000013898

⁴ Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Anabilim Dalı / Assist. Prof. Ordu University, Faculty of Education, Department of Elementary Education, Department of Primary Teacher Education (Ordu, Türkiye), canerozdemi052@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3511-0942>, ROR ID: <https://ror.org/04r0hn449>, ISNI: 0000 0004 0399 5963, Crossref Funder ID: 501100020606

süreç içerisinde yaşayacakları eksikler belirtilmiştir.

Anahtar kelimeler: İlkokul öğretim kademesi, sınıf öğretmeni, yazılı sınav, süreç odaklı değerlendirme

Classroom Teachers' Opinions on the Abolition of Written Examinations at Primary School Level⁵

Abstract

The aim of this study is to determine the views of classroom teachers on the abolition of written exams in primary school education. The study was conducted with phenomenology, one of the qualitative research designs, as it aimed to benefit from the experiences of classroom teachers in detail about the subject to be researched. The participants of the study consisted of 10 classroom teachers working in the same primary school in an eastern province in Turkey in the 2023-2024 academic year. All of the participants work in public schools. The participants were determined according to convenience sampling, one of the purposive sampling methods. The data of the study were obtained through a semi-structured interview form consisting of five open-ended questions developed by the researchers. Content analysis, one of the qualitative analysis types, was used to analyze the collected data. As a result of the research, it was stated that the abolition of the exam would relieve students from a stressful environment, get rid of exam anxiety, and provide permanent learning. Subsequently, when the negative aspects of the abolition of the exam are examined, it is seen that the most striking one is objective evaluation. After the abolition of the exam, the implementation of portfolio, one of the process-oriented evaluation methods, will be ensured. It is seen that teachers are not ready for the new planned project because they are used to the traditional method. In addition, the deficiencies that teachers will experience during the process are stated.

Keywords: Primary school education level, classroom teacher, written exams, process-oriented evaluation

⁵ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest in this study.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Ethics Approval: No research requiring ethics committee permission was conducted in the study.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received – Ithenticatge, Rate: 25%

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article Registration Date: 18.07.2024-Acceptance Date: 20.09.2024-Publication Date: 21.09.2024; **DOI:** <https://zenodo.org/record/13822966>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Sınavlar öğrenme sürecinde, öğrencinin bilgisini ve deneyimini ölçen bir yöntemdir (Yeni ve Tabakçioğlu, 2023). Sınavlar ve testler, öğrencilerin belirli konularla ilgili ne öğrendiklerini değerlendirmenin ve geriye dönük karşılaştırmanın bir yoludur. Sınavlar, her öğrencinin, dersin hangi kısmına en çok ilgi duyduğunu ve hatırladığını gösterir. Her öğrencinin kendine has becerilerini ve anlayışını yansıtan sınavlar, öğretmenlerin öğrenciler hakkında daha fazla bilgi edinmelerini ve gelişimi takip etmelerini sağlar. Sınavların yol göstericiliği bakımından değerli olduğu ve bir araç olduğu unutulmamalıdır. Toplum, pratikte iki tür sınav uygulamasını bilir. Birincisi okul başarısını değerlendirmek amacıyla öğretmenler tarafından geliştirilip uygulanan ve öğretmen yapımı olarak adlandırılan testlerin uygulanmasını içeren sınavlardır. İkincisi ise merkezî olarak geliştirilip uygulanan sınavlardır (Büyüköztürk, 2016). Bu bağlamda sınav çerçevesinde konumuzla ilgili olan yazılı sınav uygulaması önemli bir parça haline gelmiştir.

Yazılı sınav; üst düzey düşünme becerilerini, aynı zamanda uygulama, analiz ve sentez basamağını hayata geçiren sınav türüdür. Öğretmenler tarafından yazılı sınavın yaygın olarak kullanmasının iki nedeni vardır. Birinci neden, ölçme ve araçları daha iyi tanınmasıdır. İkinci neden ise öğrencinin bilgi seviyesinin üstündeki daha karmaşık davranışların ölçülmesidir (Tekin, 2004). Yazılı sınavlar, öğrencilerin belirli bir konudaki bilgi ve becerilerini ölçen değerlendirme biçimidir (Bektaş ve Akdeniz Kudubeş, 2014). Yazılı sınavların birçok amacı vardır. Ancak en yaygın olanı öğrencilerin bilişsel gelişim özelliklerini ortaya çıkaran farklı tür ve düzeylerde soru sorulmasıdır. Öğrencilerin yanlış bildiği konuları tespit edip öğretmen süreci ona göre belirler. Bunun yanında yazılı sınavların avantajı ve dezavantaj olarak birçok faktör vardır. Avantajı; Öğrencileri daha çok çalışmaya teşvik eder. Öğrenme ve öğretme sürecinde etkilidir. Hazırlanması nispeten daha kolaydır, az zaman alır. Uygulaması kolaydır. Dezavantajı; Puanlaması çok zaman alır; puanlaması ve puanlama objektifliği sağlanması güçtür (Üstüner ve Şengül, 2004). Yazılı sınavlar, öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirmek için önemli bir araç olabilir. Ancak, yazılı sınavlar tek başına yeterli değildir. Reyhanlıoğlu ve Tiryaki (2021)'de yaptıkları çalışmada, Öğrencilerin öğrenmelerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek için, ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Ölçme ve değerlendirme, öğrencinin gelişim odaklı olması ve öğrenmelerini desteklemek için önemli bir araçtır. Bu araç sınavlar üzerinde her öğrencinin potansiyeli üzerinde yetişmesi sürecinde kullanılır (Baş ve Kuvılcım, 2019). Ölçme ve değerlendirme, öğrencilerin öğrenmelerini geliştirmelerini yardımcı olmayı ve kendi öğrenme düzeylerini ve ihtiyaçlarını anlayarak geliştirmeyi amaçlamaktadır (Can, 1998). Bu bağlamda sınıf öğretmenleri de ölçme ve değerlendirme yöntemini yeni programa göre öğrencilere başarılı bir şekilde aktarmalıdır.

Sınıf öğretmenlerinin yeni programları başarılı bir şekilde yürütebilmeleri için öncelikle programın yapısı, felsefi ve uygulanması hakkında bilgilendirmeleri gerekmektedir (Ekiz ve Şahin, 2011). Sınıf öğretmenleri, çocukların temel eğitimde önemli bir rol sağlar. Öğrencilere temel becerileri kazandırır, sosyal ve duygusal gelişimi destek olur (Müdüroğlu Arısoy, Arısoy ve Boydak Özkan, 2023). Aynı zamanda sınıf öğretmenleri, çocukların başarılı bir birey olmalarına yardımcı olur. Sınıf öğretmenlerinin yeni programlarda, öğrenme-öğretme süreçleri ve öğretmenin rolü, önceki programlara göre daha kapsamlı bir biçimde ele alındığı varsayılırsa mesleki gelişimlerini daha kolay geliştirmesini sağlayacaktır (Şahin, 2008). İlkokul öğretim kademesi olarak görev yapan sınıf öğretmeni Cumhuriyet Tarihinden günümüze kadar temel eğitimini sağlamaktadır.

İlkokul öğretim kademesinde tüm kademelerin temeli olduğundan dolayı öğrencilerin bu zaman zarfı içerisinde almış oldukları sınav alışkanlığı bir sonraki öğretim kademesini etkileyeceğinden ve sınıf öğretmenlerinin öğrencileri için sınav yaparken çağdaş ölçme ve değerlendirme araçları kullanmaları oldukça önem arz etmektedir. Karatay ve Emini Kurtulmuş (2022)'de yaptığı çalışmada ilkokul öğretim kademesinde öğrencilerin yaşamları için önemli bir temel oluşturur. Bu dönemde kazanılan temel beceriler ve değerleri öğrencilerin sonraki yaşamlarını başarılarını ve mutluluğunu doğrudan etkilediğini ifade etmişlerdir. Son dönemlerde Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) ortaya attığı projede alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine önem verdiği diğer bir ifade ile çağdaş ölçme ve değerlendirme yaklaşımının kullanılması gerektiği görülmektedir. İlkokul öğretim kademesinde yazılı sınavların kaldırılmasında sadece süreç odaklı değerlendirme olacağı ön görülmektedir. İlkokullarda süreç odaklı değerlendirmeye imkân vermek için kullanılan ölçme araçları öğrenci gelişim dosyasında tutulur (MEB, 2023). Bu açıdan bakıldığında sürecin öğrencilerde üst düzey düşünme becerilerin gelişmesinde ve sınavının kaldırılmasının öğretmenlerin görüşlerin alınması adına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Alanyazın tarandığında ilkokul öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasına yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmaması diğer çalışmalarından ayıran bir özelliktir. Bu çalışmanın amacı, İlkokul öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu çalışmada, yeteri kadar çalışmanın olmaması yeni bir projeye yön vermektedir. Bu projeye öğretmen gözüyle ortaya çıkararak yöneticilere yol göstermesi, daha sonraki çalışmalarda kaynak teşkil etmesi çalışmanın önemini ortaya çıkarmaktadır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışmada, yazılı sınavın kaldırılmasına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma da olgubilim desenine başvurulmuştur. Olgubilimsel desen, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Olgubilimsel desen ile bireylerin bir olguya ilişkin deneyimleri, algıları ve olguya dair zihinlerinde oluşturdukları anlamlar keşfedilmeye çalışılmaktadır (Onat Kocabıyık, 2015). Bu çalışmada, olgubilim deseni seçilmesinde, sınıf öğretmenlerin yazılı sınavların kaldırılması hakkında 10 sınıf öğretmeni ile yarı yapılandırılmış mülakat aracılığıyla derinlemesine görüşme yapıldığı için araştırmanın deseni olgubilim olarak belirlenmiştir.

Katılımcılar

Araştırma, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki bir doğu ilinin aynı ilkokulda görev yapan 10 sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Çalışmaya dâhil edilen sınıf öğretmenlerin altısı kadın ve dördü erkektir. Araştırmanın katılımcıları oluştururken öğretmenlerinin gönüllülüğü esas alınmıştır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme uygun şekilde seçilmiştir. Son derece hızlı, karmaşık olmayan ve ekonomik olduğu için en yaygın kullanılan örnekleme tekniğidir (Patton, 2002). Çalışmada kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılması nedeniyle seçilen aynı okulda öğretmen olmaları dolayısıyla kolay ulaşılabilir ve çalışmaya katılmak için gönüllü olmalarıdır. Araştırmanın etiği açısından katılımcılar "Ö1, Ö2, Ö3..." şeklinde kodlanarak verilmiştir. Çalışma grubuna ilişkin demografik özellikler Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgileri

Katılımcılar	Eğitim düzeyi	Cinsiyet	Kıdem Yılı
Ö1	Eğitim Fakültesi	Erkek	12
Ö2	Eğitim Fakültesi	Kadın	19
Ö3	Eğitim Fakültesi	Erkek	2
Ö4	Eğitim Fakültesi	Kadın	11
Ö5	Eğitim Fakültesi	Erkek	6
Ö6	Eğitim Fakültesi	Kadın	7
Ö7	Eğitim Fakültesi	Kadın	12
Ö8	Eğitim Fakültesi	Erkek	8
Ö9	Eğitim Fakültesi	Kadın	7
Ö10	Eğitim Fakültesi	Kadın	13

Çalışmaya katılan öğretmenlerin altısı kadın ve dördü erkek öğretmenden oluşmaktadır. Öğretmenlerin Kıdem yılı 2-19 yıl arasında değişmektedir.

Çalışmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Nitel araştırmada geçerliliğini ve güvenirliliğini sağlamak için 4 önemli kavram vardır. Bunlar; inandırıcılık, aktarılabilirlik (transfer edilebilirlik), tutarlılık ve teyit edilebilirlik (evetlenebilirlik) (Sönmez ve Alacapınar, 2021). Çalışmanın inanılabilirliğini sağlamak için araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu için uygulama öncesinden uzman görüşüne başvurulmuştur. Hazırlanan görüşme formu ile ilgili olarak bir akademisyen ve bir öğretmen olmak üzere iki konu uzmanının görüşleri alınmış, uzman görüşünden elde edilen okunabilirlik ve anlaşılabilirlik açısından değerlendirmelerini istemiştir. Uzman görüşünden elde edilen veriler doğrultusunda araştırmacılar tarafından soruların açıklığı uygunluğu gibi hususlar açısından form yeniden incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Araştırma soruları düzenlendikten sonra net ve anlaşılır olduğu görülmüştür. Araştırmada aktarılabilirlik ölçütünün karşılanması noktasında araştırmaya katılan sınıf öğretmenliği görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla doğrudan alıntılardan yararlanılmıştır. Çalışmanın tutarlılığını sağlamak için nitel verilerden görüşme yöntemi kullanırken veri toplama süreci bir uzmanın gözetiminde yapılmıştır. Araştırma boyunca bu uzman önerileri dikkate alarak ilerlemeye çalışılmıştır. Çalışmanın teyit edilebilirliğini sağlamak için sınıf öğretmenlerini kayıt altına aldıktan sonra yazı formatına dönüştürülmüştür. Teyit edebilmek için öğretmenlere gösterilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Katılımcıların görüşlerini daha samimi, özgün bir şekilde ifade edebilmeleri ve deneyimlerine güvenerek orijinal ifadeleri kullanabilmeleri için yarı yapılandırılmış görüşme formu tercih edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmacılar tarafından başlangıçta yedi soru belirlenmiş olup, bu sorular iki uzman görüşüne sunularak alınan dönütler doğrultusunda beş soruya indirilmiştir. Uzmanlardan biri fen eğitiminde öğretim üyesi olup nitel çalışmaları uluslar ve uluslararası dergilerde yayımlanmış makaleleri bulunmaktadır. Diğer uzman ise Fen eğitiminde yüksek lisans yapmış olup nitel veri analiz dersi almıştır. Başlangıçtaki var olan yedi sorudan ikisi çıkarılmıştır. Görüşme formundan çıkarılan sorulardan biri, *‘İlkokul düzeyinde sınavların kaldırılmasında güvenilirlik ve geçerlilik açısından nasıl*

bir fayda sağlar?’ şeklindedir. Sorunun çıkarılma sebebi, bu sorunun mülakat formunda çıkarılmasında çalışmanın aynı amacı güden başka bir soruda olduğu görülmüştür. Bundan dolayı bu soru çıkarılmıştır. Görüşmeler çalışmaya katılan öğretmenlerden izin alınarak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Ses kayıtlarının alınması öğretmenlerin bilgisi dâhilinde olup izin alınarak gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerin süresi her bir katılımcı için ortalama 25-30 dakika sürmüştür. Kayıt alınan görüşmeler dinledikten sonra veriler yazılı hale getirilmiştir. Görüşme formunun son hali, beş sorudan oluşmuş olup bu sorular aşağıda yer almaktadır.

1. Eğitim sistemindeki sınavın amacının ne olduğunu düşünüyorsunuz?
2. İlkokul öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasının öğretmenler açısından olumlu ve olumsuz yönleri neler olur?
3. İlkokul öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasının öğrenciler açısından olumlu ve olumsuz yönleri neler olur?
4. İlkokul öğretim kademesinde süreç odaklı değerlendirmenin gelmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?
5. İlkokul öğretim kademesinde sınıf öğretmenlerinin süreç odaklı değerlendirme yöntemini kullanırken karşılaşılabileceği güçlükler neler olur?

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, görüşme kayıtları içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi ile toplanan verileri açıklayabilecek kavram, ilişki ve temalar keşfedilir, bir araya toplanır, düzenlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Sınıf öğretmenlerinin cevapları kaydedildikten sonra kodlanarak kategorilere ayrılmış, uzman görüşleri alınmış ve Miles & Huberman (1994) formülü ile uzmanların görüş birliği 0,82 olarak tespit edilmiştir. Bu oran görüş birliği için kabul edilebilir bir değerdir (Miles & Huberman, 1994). Bu analizler sonucunda ortaya çıkan tema, kategori ve kodlar tablolar halinde verilmiştir.

Bulgular

İlkokul öğretim kademesinde yazılı sınavların kaldırılmasına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmalarla ilgili bulgular bu bölümde ele alınmış ve sonuçlar tablolarda gösterilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin “*Eğitim sistemindeki sınavların amacının ne olduğunu düşünüyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Sınavların eğitim sistemindeki amacına ilişkin bulgular

Tema	Kodlar	Öğretmenler	f
Sınavların Amacı	Öğrenciyi değerlendirme	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Objektif değerlendirme	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	8
	Okul başarısı	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10	7
	Eğitimdeki problemin tespiti	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10	6
	Ezber yoluyla öğrenme	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9	6
	Sınıf içi performans becerileri	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö9	5

İfade etme Becerileri	Ö1, Ö2, Ö5	3
Sonuç odaklı yöntem	Ö1, Ö4, Ö8	3
Bilgi ve deneyim	Ö7, Ö10	2

Tablo 2 incelendiğinde sınıf öğretmenlerin eğitim sistemindeki sınavların amacına ilişkin görüşler incelendiğinde sınıf öğretmenlerin ortak bir görüşü olan öğrenciyi değerlendirme (f=10), objektif değerlendirme (f=8), okul başarısı (f=7), eğitimdeki problemin tespiti (f=6), ezber yoluyla öğrenme (f=6), sınıf içi performans becerileri (f=5), ifade etme becerileri (f=3), sonuç odaklı yöntem (f=3), bilgi ve deneyim (f=2) kodlarıyla açıklamışlardır. Bu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“Eğitim sistemindeki sınavların amacı öğrenciyi değerlendirmektir. 1 ve 2. Dönemde yapılacak olan sınavlar ile sadece sınıf içi performans becerilerinin birlikte değerlendirmesi öğrenci için en doğru ölçme ve değerlendirme yöntemidir. Öğrencilerin sınavlarda gösterdikleri performansla kendini ifade etme becerisinin geliştiğini söyleyebiliriz. Bu durumda sınavlarda gözlemlediğimiz sonuçlardan yola çıkarak eğitimdeki problemin tespitini en iyi şekilde yaptığımız ve okul başarısının arttığını görmekteyiz.” (Ö2)

“İşlenen konular, öğrencilerin öğrenip öğrenmediği kontrol edilir. Sınavların türü aynı kalıpta soru sorulduğu için ezber yoluyla öğrenmeyi sağlar. Kesin sonuçlar verdiği için objektif bir şekilde değerlendirme yapılır.” (Ö4)

“Öğrencilerin, süreç içinde işledikleri konular hakkında edindiği bilgi ve deneyimi ölçtüğünü ve objektif değerlendirmeyi sağlar. Bu süre zarfında okul başarısını son derece etkilemektedir. Unutulmamalıdır ki süreç odaklı değil sadece sonuç odaklı bir sınavın olduğudur.” (Ö7)

“Sınavların amacı, belli bir süre içerisinde öğretmenler tarafından öğrenciye aktarılan bilgilerin öğrenciler tarafından ne kadar öğrenildiğini ve bu durumun okul başarısını ölçtüğünü söyleyebiliriz. Sınavların öğrencileri değerlendirme açısından oldukça objektiftir. Sınav soruları bilgi düzeyinde yer aldığı için ezber yoluyla öğrenmeye açıktır ve bilgi düzeyini ölçtüğü için sonuç odaklı yöntemler kullanılır. Sınıf içi performans değerlendirmenin de sınavlardaki etkisini görürüz.” (Ö9)

Sınıf öğretmenlerinin, “İlkokul öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasında öğretmenler açısından olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?” Sorusuna verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Sınavların kaldırılmasının öğretmenler açısından ele alınmasına ilişkin bulgular

Tema	Kategori	Kodlar	Öğretmenler	f
Sınavların Kaldırılması	Olumlu	Akademik ve sosyal gelişim takibi	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9	9
		Somut düşünme becerisinin kazandırması	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10	8
		Problem çözme, iş birliği, iletişim ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olma	Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10	7
		İş yükünün azalması	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10	7
		Motivasyon düzeyi	Ö3, Ö6, Ö8	3
	Olumsuz	Objektif değerlendirme	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
		İş yükünün artması	Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9	7
		Öğrencileri kontrol etmekte zorlanma	Ö2, Ö3, Ö6, Ö10	4
		Öğrenme yöntemini seçmede zorlanma	Ö5, Ö7, Ö9	3

Tablo 3 incelendiğinde İlkokul öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasında Sınıf öğretmenlerin görüşleri olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategoride toplandığı görülmektedir. Öğretmenler, akademik ve sosyal gelişim takibi (f=9), somut düşünme becerisinin kazandırması (f=8), problem çözme, iş birliği, iletişim ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olma (f=7) ve iş yükünün azalması (f=7) ve motivasyon düzeyi (f=3) sınavların kaldırılmasında olumlu görüş bildirmişlerdir. Objektif değerlendirme (f=10), iş yükünün artması (f=7), öğrencileri kontrol etmekte zorlanma (f=4) ve öğrenme yöntemini seçmede zorlanma (f=3) sınavların kaldırılmasında olumsuz görüşleri dile getirmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“Öğretmen açısından olumlu yönü öğrencinin akademik ve sosyal gelişimini takip etmektir. Olumsuz yönleri ise gelişim dosyasının hazırlanması suretiyle iş yükünün artması ve süreç odaklı değerlendirme olduğu için objektif değerlendirme yapılması gözden kaçabilir.” (Ö1)

“İlkokul düzeyinde sınavların kaldırılmasındaki olumsuz yönü öğretmenin öğrenciyi değerlendirmesi, objektif puan vermesiyle güçleşebilir. Süreç içerisinde etkinlikler olduğu vakit ve sınıf mevcudunun fazla olduğu durumda öğrenciyi kontrol etmekte zorlanırsınız. Olumlu yönleri ise; öğrencilerin gelişim takibini sağlarız. İlkokul öğrencilerinin sınavının hazırlanması zaman gerektiren bir süreçtir. Çünkü sınıf öğretmeni tüm derslerin sınavlarını hazırlayıp okuması ve e-okula girmesi zahmetli ve zaman alan bir süreç, bu sürece zaman ayırmak yerine öğretmenin somut materyal hazırlanması öğretmenin Motivasyonunu artırır. Bu durumda öğrencilerin somut düşünme becerisi ortaya çıkar.” (Ö3)

“Sınavların kaldırılmasındaki olumlu yönü; öğretmen soru hazırlamadığı için zamandan tasarruf sağlayacaktır. Öğrencilerin problem çözme, iş birliği, iletişim ve eleştirel düşünme becerisinin artmasına yardımcı olur. Olumsuz yönü ise verilen bilgileri kısa süre zarfında değerlendirmek iş yükümüzü artırır. Değerlendirme açısından bakıldığında yanlış davranma olur. Bireysel farklılıklar olduğu için öğrenme yöntemini seçmede zorlanabiliriz.” (Ö5)

Sınıf öğretmenlerinin “İlkokul öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasının öğrenciler açısından olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?” Sorusuna verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Sınavların kaldırılmasının öğrenciler açısından ele alınmasına ilişkin bulgular

Tema	Kategori	Kodlar	Öğretmenler	F
Kaldırılması	Olumlu	Sınav kaygısından kurtulma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10	8
		Stresli ortamdan uzaklaşma	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	8
		Kalıcı öğrenme	Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10	7
		Motive olma	Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9	5
		Rahat hissetme	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö9	5
		Güvenli olma	Ö2, Ö5, Ö10	3
		Farkındalık	Ö1, Ö4, Ö8	3
Sınavların	Olumsuz	Rekabetin azalması	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10	8
		Kendini değerlendirememesi	Ö5, Ö6, Ö8, Ö9	4
		Güdülenme düzeyinin azalması	Ö3, Ö4, Ö7	3

Tablo 4 incelendiğinde Sınıf öğretmenleri, ilkökuller öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasında öğrencilerin olumlu ve olumsuz yönleri olmak üzere iki kategoride ayrıldığı görülmektedir. Katılımcılar, öğrencilerin sınav kaygısından kurtulma (f=8), stres ortamından uzaklaşma (f=8), kalıcı öğrenme (f=7), motive olmaları (f=5), rahat hissetme (f=5), güvenli olma (f=3), farkındalık (f=3) sınavların kaldırılmasında olumlu görüş bildirmişlerdir. Rekabetin azalması (f=8), kendini değerlendirememesi

(f=4), güdülenme düzeyinin azalması (f=3) olumsuz görüş dile getirmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“Öğrenci açısından olumlu yönleri; sınav öncesi kısa bir süre çalışmak yerine süreç boyunca dikkat etmesi gerektiğinin farkında olmasıdır. Sınav kaygısından kurtulacağı bir ortam olduğunda öğrenci rahat hissedecektir. Olumsuz yönü ise rekabetin azalması söz konusudur.” (Ö1)

“İlkokul öğrencileri için sınavların kaldırılması, öğrencilerde oluşacak olumlu yönler; sınav kaygısından uzak kendilerini rahat hissettikleri bir ortam oluştururlar. Stresli bir ortamdan uzaklaştıklarında kalıcı öğrenmenin artacağını düşünüyorum. Olumsuz yönleri ise sınıf az da olsa notlarla oluşan rekabet ortamı ve yüksek olmanın verdiği güdülenme düzeyi düşebilir.” (Ö3)

“İlkokul öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasında öğrencilerde oluşan olumlu gelişmeler; sınav kaygısından kurtulmaları ve süreç içerisinde motive olmalarıdır. Bu sayede yılını daha iyi bir zaman içerisinde kalıcı öğrenme olarak geçirirler. Olumsuz yönleri ise; öğrenciler arasında rekabetin azalması ve kendini yeteri kadar değerlendirememesidir.” (Ö6)

“İlkokul öğretim kademesinde sınavların kaldırılmasında öğrencilerde oluşan olumlu sonuç; süreç içerisinde kalıcı öğrenmeyi sağlar. Okula adım attığında güvenli bir ortamında olacağını ve stresli bir yıl geçirmeyeceğini düşünecek, Sınav kaygısından kurtulacaktır. Olumsuz sonucu ise öğrenciler arasında rekabetin azalması olacaktır.” (Ö10)

Sınıf öğretmenlerinin, “İlkokul öğretim kademesinde süreç odaklı değerlendirmenin gelmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Süreç odaklı değerlendirmeye ilişkin bulgular

Tema	Kodlar	Öğretmenler	f
Süreç Odaklı Değerlendirme	Yapılandırıcı yaklaşım	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Gelişim dosyası	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	9
	Materyal kullanımı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö9, Ö10	7
	Üst düzey düşünme becerisi	Ö1, Ö3, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10	6
	Geri bildirim	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö10	6
	Bireysel farklılıklar	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö8, Ö9	6
	Öz ve akran değerlendirme	Ö1, Ö3, Ö7, Ö8	4
	Problemi netleştirmesine imkân sağlama	Ö2, Ö3, Ö7	3
	Yaratıcılığı cesaretlendirme	Ö1, Ö7, Ö10	3

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmenlerin, ilkökul öğretim kademesinde süreç odaklı değerlendirmesine yönelik görüşlerin kodlandığı görülmektedir. Yapılandırıcı yaklaşım (f=10), gelişim dosyası (f=9), materyal kullanımı (f=7), üst düzey düşünme becerisi (f=6), geri bildirim (f=6), bireysel farklılıklar (f=6) gibi kodlarla ifade etmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“Süreç odaklı değerlendirme de, Yapılandırıcı yaklaşım temele alınarak oluşturulur. Süreç anındaki değerlendirme gelişim dosyası içerisinde materyal kullanımına not verilir. Bu süreçte öğretmen anında geri bildirim verir. Bunun daha verimli olacağını düşünüyorum.” (Ö4)

“Süreç odaklı değerlendirme, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur. Öğretmen süreç içerisinde anında geri bildirim verir. Süreç odaklı değerlendirmenin üst düzey becerilerinin ölçtüğünü söyleyebiliriz.” (Ö5)

“Yapılandırıcı yaklaşım, süreç odaklı değerlendirmenin bir ürünüdür. Öğrencileri değerlendirirken süreç odaklı değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Bu değerlendirmeyi yaparken gelişim dosyasından yararlanacaktır. Öğrenci süreç içerisinde öz ve akran değerlendirme yapacaktır. Anlamadığı problemin netleştirmesine imkân sağlayacaktır. Bunun akabinde yaratıcılığını daha çok cesaretlendirecektir. Bu da çocuğun gelişimini olumlu yönden katkı sağlayacaktır.” (Ö7)

Sınıf öğretmenlerinin “İlkokul öğretim kademesinde süreç odaklı değerlendirme yöntemlerini kullanırken karşılaşılabilecek güçlükler neler olur?” sorusuna verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Süreç odaklı değerlendirme yöntemleri kullanılırken karşılaşılabilecek güçlüklerle ilişkin bulgular

Kategori	Kodlar	Öğretmenler	F
Karşılaşılabilecekleri Güçlükler	Geleneksel yöntem araçlarına alışık olması	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Materyal eksikliği	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Sınıf mevcudunun fazla olması	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Okulda sunulan kaynakların yetersiz olması	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Zamanın yetersiz olması	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9	8
	Öğrencinin sözlü olarak kendini ifade edememesi	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10	7
	Portfolyonun içerisinde bulunan etkinliği kullanamama	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8	7
	Değerlendirmenin yanlı davranması	Ö1, Ö2, Ö6, Ö7, Ö10	5
	Kırsal kesimde birleştirilmiş sınıf olması	Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8	5
	Değerlendirmeyi bir an önce bitirme düşüncesine girdiği için güvenilirliği düşük	Ö4, Ö5, Ö9	3
Hazırbulunuşluklarının yetersiz olması	Ö6, Ö10	2	

Tablo 6 incelendiğinde sınıf öğretmenlerin ilkökul öğretim kademesinde süreç odaklı değerlendirme yöntemlerini kullanırken karşılaşılabilecek güçlüklerle ilişkin görüşlerin kodlandığı görülmektedir. Sınıf öğretmenleri, geleneksel yöntem araçlarına alışık olması (f=10), materyal eksikliği (f=10), sınıf mevcudunun fazla olması (f=10), okulda kullanılan kaynakların yetersiz olması (f=10), zamanın yetersiz olması (f=8), öğrencinin sözlü olarak kendini ifade edememesi (f=7) gibi kodlarla dile getirmişlerdir. Bu görüşlerden bazıları şu şekildedir:

“Günümüze kadar öğrencileri değerlendirirken sonuç odaklı yöntemleri kullanırdık. Sınavların kaldırılmasıyla sadece süreç odaklı değerlendirme kullanıyoruz. Tabii kullanırken karşılaşılabileceğimiz engeller çıktı. Eğitim sisteminin bu konuda alt yapının olmadığını görüyoruz. Okullarda materyal eksikliği, okulda sunulan fotokopi ve A4 kağıdının yetersiz olması, sınıf mevcudunun fazla olması, zamanın yetersiz olması bu durumu zorlaştırıyor. Kırsal kesimlerde birleştirilmiş sınıfın olması portfolyo uygulamasındaki etkinliği kullanamamasını sağlar.” (Ö8)

“Süreç odaklı değerlendirmenin gelmesine çok sevindim. Fakat geleneksel yöntem araçlarına alışık olmamızdan kaynaklı sıkıntı yaşıyoruz. Bunlar; okulların materyal eksikliği sınıf mevcudunun fazla olması ve öğrencinin sözlü olarak kendini ifade edememesi süreci zorlaştırıyor. Süreç içerisinde zamanın yetersiz olduğundan dolayı değerlendirme kısmını bir an önce bitirme düşüncesine girdiğimiz için sonuçların güvenilirliği düşük olabilir.” (Ö9)

“Bu yıl MEB’in yaptığı projelerden biri ilkökul öğretim kademesinde sadece süreç odaklı değerlendirme yönteminin gelmesidir. Sınıf öğretmenleri olarak bu duruma alışkın değiliz. Bu yıla kadar geleneksel yöntem araçlarını kullanmışken hiçbir hazırlığın olmaması dersi aktif bir şekilde işleyemediğimizi gösterdi. Materyal eksikliğin olması, sınıf mevcudunun fazla olması, okulda sunulan kaynakların yetersiz olması da bizi bu durumda fazlasıyla etkiliyor. Bu süreçte öğrencilerin de bu durumdan etkilendiğini görüyoruz. Sözlü olarak kendini ifade etmediğini, hazırbulunuşluğun yetersiz olduklarını görmekteyiz.” (Ö10)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada, ilkökul öğretim kademesinde sınavın kaldırılmasında sınıf öğretmenlerinin görüşleri ele alınmıştır. Bu kapsamda sınavların kaldırılmasının, olumlu ve olumsuz yönlerinin ortaya çıkarılmasında literatüre katkı sağlanması açısından önemli olduğu söylenebilir. Sınıf öğretmenleri eğitim sistemindeki sınavların amacına yönelik görüşlerini beyan etmişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin konuyu öğrenip öğrenmediğini, objektif değerlendirmenin sağlandığını, okul başarısının artırdığını, ezber yoluyla öğrenmenin gerçekleştirdiğini, yazılı olarak ifade etme becerilerinin artırdığını, eğitim probleminin tespitinin giderildiğini ifade etmişlerdir. Bu bulgudan yola çıkarak öğretmenler, sınavın olumlu ve olumsuz yönlerini dile getirdikleri görülmektedir. Olumlu açıdan bakıldığında işlenen konuların ne kadarını öğrendiğini test etmek için sınavın olması ve okul başarısının artması gerektiği yönünden önem arz etmektedir. Bu da eğitim sisteminde sınavların ne kadar önemli olduğu açısından yorumlanabilir. Büyükoztürk (2016), yaptığı çalışmada eğitimdeki hedefleri test etmek için belli bir sınavdan geçmek gerektiğini söyler. Hangi düzeyde ve kapsamda olursa olsun bir eğitim yapılıyorsa süreçte ve sonunda öğrenme durumlarının sınaması bir gerekliliktir. Sınavlar, öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirmek ve öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemek için kullanılır. Farklı bir yönden bakıldığında sınavlar, öğrencilerin belli bir kalıpla ilerlediği gözlenmektedir. Çünkü öğretmenlerin verdiği cevaptan ötürü belli kalıpta soru sorulduğu ve öğrencinin ezber yoluyla öğrenmesini olumsuz etkilemektedir. Eğitim serüveninin başından sonuna kadar, çocuklara hayatın başarısının nedenini sadece sınavlarda “başarılı olmak” olmadığını hissettirilmelidir.

Çalışmaya katılan öğretmenler, sınavın kaldırılmasında olumlu ve olumsuz görüşlerini beyan etmişlerdir. Katılımcılar, akademik ve başarı gelişimini takip edileceğini, somut düşünme becerisinin kazandırılacağını, problem çözme, iş birliği, iletişim ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişmelerine yardımcı olunacağını ve motivasyon düzeyinin artacağını olumlu olarak belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri, sınavların kaldırılmasıyla birlikte, öğrencilerin öğrenmelerini daha kapsamlı ve etkili bir şekilde değerlendirmek için yeni yöntem ve teknikler geliştirmek zorunda kalacaktır. Bu değişim, sınıf öğretmenleri için zorlu bir süreç olsa da öğrencilerin öğrenmelerini daha iyi desteklemek için önemli bir fırsat olduğu söylenebilir. Objektif değerlendirmeyi sağlanamayacağı, sınıf mevcudunun fazla olması durumunda öğrencileri kontrol etmekte zorlanacağı, bireysel farklılıklar olduğu için öğrenme yöntemini seçmede zorlanacağı olumsuz görüş olarak ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin verdiği cevaplarda, olumlu ve olumsuz görüşlerinin ortak olarak iş yükünün olduğu görülmektedir. Katılımcılar, sınavların artık okunmaması iş yükünün azalması yönünde olumlu olarak dile getirmişlerdir ve olumsuz görüş olarak ifade edilen iş yükünün artmasının ise portfolyonun uygulanabilirliğinin zaman aldığını söylemişlerdir. Birgin (2008)’de yaptığı çalışmanın sonucunda, portfolyo değerlendirme yönteminin öğrencileri geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarına göre daha iyi değerlendirme imkânı sunduğu ifade etmiştir.

Çalışmaya katılan öğretmenler, öğrenciler açısından sınavların kaldırılmasına yönelik olumlu ve olumsuz görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar, öğrencilerin sınav olmadığı zamanda okula stresli bir şekilde gelmeyeceğini, süreç içerisinde kalıcı öğrenmenin sağlayacağını, rahat hissedecekleri ortamın olacağını, sınav öncesi kısa bir süre çalışmak yerine süreç boyunca dikkat etmesi gerektiğinin farkında olacağını belirtmişlerdir. Bu bulgu, sınavların kaldırılmasında öğrencilere katkı sağlayacağı şeklinde yorumlanabilir. Sınavların kaldırılmasında öğrencilerin sınav kaygısından kurtulacağı ve bu durumdan motive olduğu durumlarda olumlu düşüncelerin ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Bu araştırmadan yola çıkarak sınav kaygısının sınava hazırlanan öğrenciler üzerinde ne kadar büyük bir etkiye sahip olduğu fark edilebilir. Çünkü yapılan görüşmelerde öğretmenlerin vermiş oldukları

cevapların bu yönde olduğu anlaşılmaktadır. Sarıkaya ve Gemalmaz (2021) yaptığı çalışmada sınav kaygısını performans düşüşüne neden olduğunu ve ciddi psikolojik etki yarattığını söylemişlerdir. Diğer taraftan öğretmenler, sınavın kaldırılmasında öğrenciler açısından olumsuz yönlerine dikkat çekmişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin birbirleri içerisinde rekabetin azalacağını, kendini yeterli kadar değerlendiremeyeceğini, sınav notların yüksek olmasının verdiği güdülenme düzeyinin düşebileceğini ifade etmişlerdir. Bu durumdan yola çıkarak sınavın kaldırılmasının öğrenciler açısından olumsuz yönlerinin görüleceği de söylenebilir. Karatay ve Emimi Kurtulmuş (2022) de yaptıkları çalışmada, sürekli olarak değişen bu sistemin öğrencilerin daha da kaygılanmasına ve başarı seviyelerinin etkilenmesine neden olduğunu söylemişlerdir ve bu çalışmayla örtüşmediği gözlemlenmiştir.

Çalışmaya katılan öğretmenler, süreç odaklı değerlendirmenin gelmesini ortak bir görüş olarak yapılandırmacı yaklaşımı dile getirmişlerdir. Katılımcılar, süreç odaklı değerlendirme uygulamasının yapılandırmacı yaklaşımla örtüştüğünü ifade etmişlerdir. Yanpar Yelken (2010) çalışmasında süreç odaklı değerlendirme ile yapılandırmacı yaklaşımının aynı anlamda kullanıldığını vurgular. Ayrıca süreç içerisinde gelişim dosyasının hazırlandığını, materyal kullanımının arttığını, üst düzey düşünme becerisinin geliştiğini belirtmiştir. Bu bulgudan yola çıkarak katılımcılar süreç odaklı değerlendirme gelişiminin öğrenciler açısından daha etkili olacağı ve süreç içerisinde öğrencilerin aktif olacağı yorumlanabilir. Süreç odaklı değerlendirmenin öğrenme sürecinde öğrencinin gelişiminin izlenmesi ve değerlendirmesini sağlar (Acar ve Anıl 2009). Böyle bakıldığında katılımcıların, süreç odaklı ölçme değerlendirme yaklaşımlarının amacına ilişkin düşüncelerinin alanyazınla benzer olduğu söylenebilir.

Çalışmaya katılan öğretmenler, süreç odaklı değerlendirme yöntemini kullanırken ne gibi problemler yaşayacaklarına dair görüşlerini belirtmişlerdir. Öğretmenler, geleneksel yöntem araçlarına alışkın olduğunu, okulda materyal eksikliğinin olduğunu, sınıf mevcudunun fazla olduğunu, okulda sunulan kaynakların (fotokopi, A4 kâğıdı vb.) yetersiz olduğunu ve ders sürecinde zamanın olmadığını dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin verdiği cevaplara ilişkin okulların ve öğrencilerin henüz bu duruma alışkın olmadıkları görülmektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde Gelbal ve Kelecioğlu (2007)'de yaptığı araştırmada süreç odaklı değerlendirme yönteminin sınıf içerisinde uygulanmaması; araç gereçlerin eksikliğini, sınıf mevcudun kalabalık olduğunu, yöntemin çok fazla zaman aldığını dile getirmişlerdir. Aynı zamanda özellikle doğu illerinde bulunan kırsal kesimdeki okulların birleştirilmiş sınıf olması öğretmenlerin süreç odaklı değerlendirme yöntemini kullanamaz durumda olduklarını ifade etmişlerdir. Utlu ve Kan (2020)' de yaptığı çalışmada; birleştirilmiş sınıfta bu süreci uygularken zaman sıkıntısı yaşadıklarını, materyal eksikliklerinin olduğunu, programın birleştirilmiş sınıflara uygun olmadığını ve öğrencilerin iki dili olmasından kaynaklı sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Benzer olan diğer alanyazınları incelendiğinde hep aynı sorunun olduğunu ve bunun önüne geçilmediği görülmektedir.

Araştırmadan hareketle aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Öğretmenler, portfolyo değerlendirirken öğrencilerin öğrenmelerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek için çeşitli değerlendirme ölçütleri kullanılmalıdır.
- Sınavların kaldırılması, eğitim sisteminin diğer yönlerinde de değişikliklere yol açabilir, bu değişiklikleri takip ederek öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirmek için yeni yöntem ve teknikleri öğrenmeye hazır olmalıdır.
- İlkokul öğretim kademesinde, öğrenmeyi desteklemek için ailelerle iş birliği, öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve öğrenme motivasyonunu arttıracak önlemler yer almalıdır.

Kaynakça

- Acar, M. & Anıl, D. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Performans Değerlendirme Sürecindeki Değerlendirme Yöntemlerini Kullanabilme Yeterlikleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *TUBAV Bilim Dergisi*, 2(3), 354-363.
- Baş, G. & Kıvılcım, Z. S. (2019). Türkiye’de Öğrencilerin Merkezi Sistem Sınavları ile İlgili Algıları: Bir Metafor Analizi Çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 639-667.
- Bektaş, M. & Akdeniz Kudubeş, A. (2014). Bir ölçme değerlendirme aracı olarak: Yazılı sınavlar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 7(4), 330-336.
- Birgin, O. (2008). Alternatif Bir Yöntemi Olarak Portfolyo Uygulamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-24.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). Sınavlar Üzerine Düşünceler. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 345-356.
- Can, N. (1998). Öğretmen ve Yöneticinin Etkililiğinin Öğretimdeki Rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 13(13), 55-69.
- Ekiz, D. & Şahin, Z. D. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Programları ile İlgili Görüşlerinin Tespit Edilmesi: Holistik Bir Yaklaşım. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 1(1), 59-91.
- Gelbal, S. & Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 135-145.
- Karatay, Z. & Emini Kurtulmuş, F. T. (2022). Kamu Politikası Analizi: İlköğretim Eğitim Politikaları. *Yönetim ve Siyaset Bilimi İncelemesi*, 4(2), 108-128.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An Expanded Sourcebook*. (2nded). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2023). *Yazılı ve uygulamalı sınavlar yönergesi*. MEB Personel Genel Müdürlüğü.
- Müdüroğlu Arısoy, F., Arısoy, E. ve Boydak Özcan, M. (2023). Sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimlerine ilişkin görüşleri. *Başkent Üniversite Eğitim Dergisi*, 10(1), 17-31.
- Onat Kocabıyık, O. (2015). Olgubilim ve gömülü kuram: Bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66.
- Öztürk, C. (2001). *‘21.Yüzyılın Eşiğinde Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme’ 21.Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi*. İstanbul. Sedar Yayınevi.
- Patton, M. (2002). *Nitel Değerlendirme ve Araştırma Yöntemleri*. 2. Baskı. Sage Yayınları.
- Reyhanlıoğlu, Ç. & Tiryaki, İ. (2021). Ülkemizde Gerçekleştirilen Ölçme ve Değerlendirme Faaliyetlerine Genel Bir Bakış. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(16), 70-93.
- Sarıkaya, S. & Gemalmaz, A. (2021). Sınav Kaygısını Etkileyen Faktörler. *Türk Aile Hekimliği Dergisi*, 12(2), 99-107.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2021). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 8. Baskı. Ankara: Anı Yayınları
- Şahin, Ç. (2008). Yeni İlköğretim Programı Çerçevesinde Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 101-112.
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Utlı, G. & Kan, M.O. (2020). Birleştirilmiş Sınıflarda Metin İşleme Sürecinin Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 170-195.
- Üstüner, A. & Şengül, M. (2004). Çoktan Seçmeli Test Tekniğinin Türkçe Öğretimine Olumsuz Etkileri. *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 197-208.

- Yanpar Yelken, T. (2010). *Oluşturmacı ölçme ve değerlendirme yaklaşımları*. Safran, M. (Ed.). *Tarih Nasıl Öğretilir? Tarih Öğretmenleri İçin Özel Öğretim Yöntemleri*, 358-364 İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Yeni, M. & Tabakçioğlu, D. (2023). II. Meşrutiyet Döneminde Bir Modern Eğitim Denemesinin Anatomisi: Bahriye Mektebinin 1912 Senesi İmtihanları. *Alnteri Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 35-55.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.